

Samferdsels- og miljøutvalget

Notat til bystyrets organer

Vår ref. (saksnr.):
22/4046 - 9

Notat nr.:
178/23

Dato:
10.02.2023

Uttalelse til privat forslag fra Julianne Ferskaug og Marit Kristine Vea (V) om handlingsplan for dyrevelferd

Jeg viser til anmodning av 11.10.2022 om uttalelse til privat forslag fra Julianne Ferskaug og Marit Kristine Vea (V) om handlingsplan for dyrevelferd:

Bakgrunn:

Behandlingen av dyr, både ville og tamme, bunner i et komplekst forhold mellom blant annet moral, religion, samfunnet man lever i og økonomi. Det er Mattilsynet som har det overordnede ansvaret for å følge opp brudd på dyrevelferdsloven, og den enkeltes ansvar å ivareta sine dyr på en god måte. Samtidig har enhver borger, og kommunen, en hjelpe- og varslingsplikt. Hvordan et samfunn behandler dyr, som ikke har en egen stemme, sier mye om samfunnets moral og funksjonalitet.

Stortinget har behandlet forslag fra Venstre om å bedre dyrevelferden, og regjeringen har varslet at det skal komme en dyrevelferdsmelding i 2024. I tillegg til dette er det grep kommunen kan gjøre for å bedre dyrevelferden. I 2014 gikk blant annet Rødt, Venstre, Ap, SV, Mdg og KrF sammen om å forby eksotiske dyr i sirkus på kommunale tomter.

Venstre mener Oslo kommune bør samle og videreutvikle sin politikk på dyrevelferd i en egen handlingsplan for å sikre at Oslo er en by som tar dyrevelferd på alvor. Målene i handlingsplanen bør være å:

- Øke fokus på dyrevelferd i kommunen
- Bidra til å øke kunnskapen om dyrevelferd
- Styrke det arbeidet som allerede gjøres på feltet

Selskapsdyr

En stor andel av Oslos husstander har kjæledyr, særlig hunder og katter, men også hester, reptiler og gnagere.

Kommunens problem med hjemløse katter er tilbakevendende. Foruten at dette er dårlig velferd for det enkelte dyret med tanke på særlig sult og kulde, kan disse kattene spre smittsomme sykdommer til andre katter. Noen dyr vil kunne omplasseres, men andre vil oppleve stress grunnet manglende kontakt med mennesker, og vil derfor ha det bedre ved å fortsette å ute, forutsatt at det ellers har god helse og har tilgang på mat på en matstasjon.

Mattilsynet får av og til inn bekymringsmeldinger om dyr i kommunale boliger, hos eldre og hos pleietrengende. Er det mistanke om mishandling eller vanskjøtsel av dyr, sier Helsepersonelloven § 23 pkt. 5 at taushetsplikten ikke er til hinder for å varsle Mattilsynet. Kommunen kan bidra med informasjon til ansatte som kan komme ut for slike situasjoner; hva de kan gjøre, hvor de kan henvende seg og hvordan man tidlig kan fange opp at dyr ikke har det bra.

I handlingsplanen bør det blant annet vurderes omfanget av og behovet for utvidelse av tilbudet om:

- Hjelpesenter for hjemløse dyr
- Støtte av kastrering til katter
- Hundeparker
- Støtte til ID-merking av katter
- Informasjon og veiledning til dyreholdene
- TNR-baserte tiltak for katt (hvor de fanges, kastreres, og så returneres)
- Informasjon til kommunalt ansatte om mulighet til å varsle Mattilsynet
- Nettverk for stalleiere

Ville dyr

Endret arealbruk, for eksempel knyttet til bygging av nye boligfelt, veier, menneskelig aktivitet i naturen o.l. fører til begrensning av ville dyrs naturlige habitater. Dette gjelder både indirekte påvirkninger som tap av naturområder og de direkte påvirkningene for ville dyrs velferd, som påkjørsler og fôring. Det må derfor være et hovedmål at nedbyggingen av natur i Oslo stanser, og at det etableres nye grøntområder flere steder. I handlingsplanen bør det blant annet vurderes om følgende tilbud/arbeid bør utvides::

- Rutiner for nødforing av vilt
- Kartlegging av viltbestanden
- Informasjon om og kartlegging av pinnsvin
- Omfanget av båndtvang

Kommunale innkjøp og servering

Oslo kommune har gått over til at utgangspunktet for servering på kommunale arrangementer skal være vegetarmat, og at skolemat skal være vegetarisk. Resultatene av dette, både på kommunens klimautslipp, og på det totale kjøttforbruket bør behandles i handlingsplanen.

Handlingsplanen bør også vurdere hvordan kommunen gjennom sine innkjøp kan fremme bedre dyrevelferd, etter modell fra Bergen hvor kommunen har forpliktet seg til å kjøpe

en større andel varer med miljø-, rettferdig handel- og dyrevelferdsmerker. Oslo kommune jobber allerede godt med å vektlegge miljø og rettferdig handel i sitt arbeid, likevel ser vi et behov for å bli flinkere på å prioritere dyrevelferd i kommunens anskaffelser og innkjøp.

På bakgrunn av dette fremmes følgende forslag:

1. Bystyret ber byrådet legge frem en handlingsplan for dyrevelferd.
2. Bystyret ber byrådet vektlegge dyrevelferd i innkjøp hvor det er relevant.
3. Bystyret ber byrådet arbeide strategisk med dyrevelferd på anskaffelsesområdet.

Uttalelse

Jeg har innhentet innspill fra Bymiljøetaten som underlag for min uttalelse til foreslått vedtakspunkt 1. Videre har jeg fått innspill fra Byrådsavdeling for finans, som de har innhentet fra Utviklings- og kompetanseetaten, til foreslått vedtakspunkt 2 og 3.

1. Bystyret ber byrådet legge frem en handlingsplan for dyrevelferd.

I tråd med byrådsplattformen jobber byrådet for at Oslo skal være en foregangskommune for god dyrevelferd. Dyrenes egenverdi og grunnleggende behov skal respekteres. Det er også en sterk sammenheng mellom vår respekt og omsorg for dyr, og vår respekt og omsorg for andre mennesker. Dumping av kjæledyr har økt etter pandemien og byrådet er opptatt av at dette forhindres, både med bakgrunn i dyrs egenverdi, men også fordi erfaring har vist at de som utfører vold mot dyr senere kan utøve vold mot mennesker. Byrådet mener derfor at det er viktig at politiet prioriterer dyrekrim saker og at Mattilsynets tilsynsvirksomhet styrkes. Byrådet vil oppfordre staten til bedre regulering og krav til dyrevelferd.

Videre har byrådet satt av penger til en tilskuddsordning for organisasjoner og andre aktører som jobber for godt dyreververn, 2 mill. årlig. Styrket samarbeid med frivillige dyreververnorganisasjoner og aktører som har sentral erfaring og kompetanse er viktig for byrådet i denne sammenheng.

En gratis tomt på Kalbakken er stilt til rådighet til Dyrebeskyttelsen Norge avd. Oslo og Akershus for å etablere et smådyrmottak.

Bymiljøetaten er kommunens fagetat på biologisk mangfold og har forvaltningsansvar for de ville dyrene i byen. Etaten vektlegger dyrevelferd i sin forvaltning av ville dyr og i dialogen med publikum. Etaten har også flere besøksgårder med husdyr, hvor dyrevelferd ivaretas og vektlegges.

God kunnskap om naturen i Oslo er en viktig forutsetning for å ta vare på ville dyrs naturlige habitater. Bymiljøetaten har de seneste årene kartlagt nye naturområder og re-kartlagt områder med gammel og til dels utdatert naturkartlegging. Fra og med inneværende år er denne kartleggingsaktiviteten økt vesentlig. Det vurderes som en stor fordel å kartlegge større områder samlet, slik at naturverdiene kan sees i sammenheng uavhengig av eiendoms- og plangrenser.

Kartlegging av viltbestander, herunder piggsvin, krever omfattende arbeid for å oppnå presise estimater. Bymiljøetaten vil igangsette overvåking av utvalgte naturtyper og enkelte truede arter. Piggsvin kom inn på rødlisten for truede arter i Norge som nær truet (NT) ved revisjon i

2021. Piggsvinet ble vurdert til kategorien NT på grunn av populasjonsreduksjon på $\geq 15\%$ de siste 10 årene. Antatt hovedårsak til tilbakegangen er fragmentering av habitatet til arten. Bymiljøetaten vil sette i gang nye informasjonskampanjer om tiltak for piggsvin, og annet biologisk mangfold, i årene fremover.

Ved behov, særlig ved store snømengder, iverksetter Bymiljøetaten tiltak for føring av elg i Sørkedalen og Maridalen, for å hindre dyrene i å trekke lengre ned mot bebyggelse. Tiltaket reduserer risikoen for påkjørsler. Etaten mener det vil være en fordel å vurdere hvorvidt det kan være behov for vinterføring også andre steder i kommunen, blant annet i samarbeid med Statens vegvesen, som jobber for å forhindre påkjørsler av vilt på statlige veier.

Bymiljøetaten bruker generelt mye ressurser på informasjonsarbeid rettet mot publikum om dyrene i byen og deres naturlige atferd. Det overordnede målet er å legge best mulig til rette for en fredelig sameksistens mellom mennesker og dyr i byen.

Som redegjort for over, har kommunen allerede mange tiltak som understøtter dyrevelferd. Selv om Oslo kommune allerede arbeider med dyrevelferd på ulike måter, er jeg enig i at det behov for å arbeide mer systematisk for å bedre dyrevelferden gjennom å utarbeide en handlingsplan for dyrevelferd, der tiltak blir synliggjort og prioritert. En handlingsplan vil gi retning og fokus på de tiltakene som monner mest, og gjennom medvirkning fra relevante dyrevelferdsorganisasjoner tror jeg det vil bli klart hva som best vil bidra til å hjelpe dyrene våre. Jeg har derfor startet arbeidet med en handlingsplan for dyrevelferd, og vil sikre medvirkning ved å hente inn innspill fra relevante aktører.

2. Bystyret ber byrådet vektlegge dyrevelferd i innkjøp hvor det er relevant

Oslo kommune vektlegger allerede i stor grad dyrevelferd ved innkjøp. Byrådet ønsker at kommunen skal servere bærekraftig og sunn mat. Maten som serveres skal være bra for helse, miljø, dyr og klima. Byrådsplattformen gir føring om at Oslo kommune skal stille krav til bærekraftig produksjon og god dyrevelferd ved kommunale innkjøp av kjøtt og andre animalske produkter.

For å påvirke aktørene til å arbeide mer systematisk med dyrevelferd, er det i nye samkjøpsavtaler etablert et kontraktskrav som legger til rette for tettere samarbeid mellom Oslo kommune, leverandør og produsent på lengre sikt. Kontraktskravet fremmer dyrevelferd (for storfe, svin og kylling), og inkluderer også et dokumentasjonskrav til hvordan det jobbes med dette i kontraktsperioden. Leverandør skal også jobbe med å fase ut hurtigvoksende kyllingraser. I anskaffelsene har det blitt lagt vekt på «produktkvalitet» som et tildelingskriterium. Det gjør at leverandørene som tilbyr produkter som fremmer dyrevelferd, kan konkurrere om anbud, selv om prisen er høyere. Eksempler på tildelingskriterium er bærekraftig sertifisert fisk, økologisk kjøtt og saktevoksende kylling. Sykehjemsetaten har stilt krav til dyrevelferd i sin avtale om ferskt kjøtt. Oslo kommune har også stilt krav til dyrevelferd i ny samkjøpsavtale for arbeidsklær. I arbeidsklær som inneholder ull, skal det ikke ha forekommet mulesing (fjerning av hudstykker ved halepartiet, se <https://snl.no/merinosau#-Mulesing>) i produksjon av ullen.

Videre jobber Oslo kommune systematisk med sortimentsstyring av økologisk mat. Kommunen skal fremover utelukkende kjøpe inn økologisk melk og egg. Sortimentet vil låses til kun økologisk variant av disse produktene. Det etterspørres også økologi i andre varekategorier (ost, frukt og grønt, samt en del kolonialvarer). Om lag 50 prosent av alle etterspurte varer i meieriavtalen er økologiske (hovedsakelig melk, samt enkelte varianter av ost og rømme). Dyrevelferd spiller en sentral rolle i økologisk landbruk. Det stilles blant annet konkrete krav til minimumsareal som de ulike dyreslagene skal ha. Dyrene skal blant annet ikke presses til å vokse raskt, men kan følge sin naturlige vekstkurve.

3. Bystyret ber byrådet arbeide strategisk med dyrevelferd på anskaffelsesområdet.

Jeg viser her til min uttalelse over til foreslått vedtakspunkt 2. Som det fremkommer der, jobber Oslo kommune systematisk og strategisk med dyrevelferd på anskaffelsesområdet. Det skal stilles krav om bærekraftig produksjon og god dyrevelferd ved kommunale innkjøp av kjøtt og animalske produkter, for eksempel gjennom krav til dyrevernermerking. Dyrevelferd vil som nevnt over også være en viktig dialog med leverandøren underveis i kontraktperioden.

Det jobbes for tiden med en ny byrådssak om bærekraftig og sunn mat i Oslo kommune. Dyrevelferd er en viktig del av arbeidet med bærekraftig og sunn mat, og det planlegges som et tema i byrådssaken.

Oppsummering

Jeg er enig i at det er behov for å arbeide mer systematisk for å bedre dyrevelferden. Som beskrevet over, er det i budsjett for 2023 vedtatt å etablere en tilskuddsordning for organisasjoner og andre aktører som jobber for godt dyreverner. Kommunen har stilt en gratis tomt på Kalbakken til rådighet til Dyrebeskyttelsen Norge avd. Oslo og Akershus for å etablere et smådyrmottak. Oslo kommune har allerede innarbeidet krav til dyrevelferd i flere av sine anskaffelser, og dyrevelferd blir også satt som tildelingskriterium i flere kontrakter. Det arbeides med en ny byrådssak om bærekraftig og sunn mat i Oslo kommune. Dyrevelferd blir en viktig del av dette arbeidet.

Jeg har satt i gang arbeidet med å lage et utkast til en handlingsplan for dyrevelferd, der tiltak og virkemidler kommunen har til rådighet løftes frem og vurderes forsterket, samt at nye tiltak vurderes. De ulike forslagene til tiltak som er nevnt i dette private forslaget vil vurderes i utarbeidelsen av handlingsplanen. Jeg vil be Bymiljøetaten om å innhente innspill fra relevante aktører, slik som dyrevelferdsorganisasjoner, men også andre sentrale kommunale virksomheter. Det vil også være aktuelt å se hen til det arbeidet som pågår på statlig nivå, hvor regjeringen har varslet en dyrevernsmelding i 2024, samt til Bergen kommunes dyrevelferdsplan.

Sirin Hellvin Stav

byråd

Kopi:

Bymiljøetaten

Byrådsavdeling for finans

Kopi:

Julianne Ferskaug (V)

Marit Kristine Veia (V)